

PEIKKOLAMMEN RYHMÄPERHEPÄIVÄKODIN VARHAISKASVATUSSUUNNITELMA

Johdanto

Varhaiskasvatuksen työntekijät muodostavat moniammatillisen lapsen ja kasvua ja kehitystä tukevan asiantuntijaverkoston. Yhtenäiset toimintaperiaatteet ja kasvatustavoitteet vanhempien ja lasta hoitavien työntekijöiden kanssa, luovat hyvät edellytykset lapsen kasvua ja kehitystä tukevan kasvuympäristön kehittymiselle.

Peikkolammella toiminta rakentuu lapsen ehdoilla ja hänen parastaan ajatellen. Toimiva yhteistyö henkilökuntamme ja lasten vanhempien/hoitajien välillä on yksi toimintamme lähtökohdista.

Lastenhoitopalvelu Peikkolampi Ky tarjoaa monipuolisia lastenhoitopalveluita, Tampereella ja lähikunnissa, mutta palveluitamme voivat käyttää kaikkialta Suomesta tulevat asiakkaat. Työntekijöiltämme vaaditaan rikosrekisteriote ennen työhön valitsemista, ja toimintaamme ohjaa laki yksityisten sosiaalipalvelujen valvonnasta. Olemme myös Suomen Tilaajavastuu Oy:n rekisteröimä luotettava kumppani.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatus on sisällöllinen käsite, joka kuvaa suunnitelmallista toimintaa, ja jonka tavoitteena on lapsen kasvu ja kehitys taidoissa, ymmärryksessä, sekä sosiaalisessa osaamisessa. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on toimia yhdessä lapsen huoltajan kanssa lapsen tasapainoisen kehityksen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistämiseksi, sekä tukea lapsen huoltajaa kasvatustyössä. Ikävuodet yhdestä kolmeen ovat nopean kehityksen aikaa ja psyykkisesti lapsi joutuu tänä aikana kohtaamaan monia haasteita. Varhaisvuosien erilaisilla kokemuksilla on suuri merkitys lapsen tulevalle kehitykselle. Lapsen luottamus häntä hoitaviin aikuisiin tuottaa tunteen perusturvallisuudesta, joka luo välttämättömän pohjan ympäristön tutkimiselle ja oppimiselle. Jotta ymmärtäisimme lapsen tapaa jäsentää ympäröivää maailmaa, tarvitsemme tietoa havaintojen, kielen ja muistin kehityksestä, syy- ja seuraussuhteiden havaitsemisesta sekä lapsen käyttäytymisestä ongelmanratkaisutilanteissa. Aikuiset muokkaavat omalla toiminnallaan lapsen elinympäristöä niin kotona kuin päivähoidossa. Meidän aikuisten on tärkeä tietää, miten lapsen kehitys etenee, mitkä ovat edistäviä ja hidastavia tekijöitä ja miten kehitykselle luodaan parhaat mahdolliset edellytykset pystyäksemme vastaamaan lapsen tarpeisiin. Lapsen temperamentti eli käyttäytymistyyli ja tapa reagoida asioihin vaikuttaa myös hänen kehitykseensä. Temperamentin ymmärtäminen tarkoittaa yksilöllisyyden huomioon ottamista kaikessa kasvatuksessa, ei sitä, että jokainen lapsi saa käyttäytyä miten haluaa. Tärkeää on havainnoida lasta, miten lapsi toimii, millaiset ovat hänen yksilölliset piirteensä. Mikään temperamentti ei sinänsä ole hyvä tai huono, vaan jokaisesta lapsesta saadaan sopeutuva, itsensä hyväksyvä, ja sosiaalinen aikuinen, mutta se edellyttää lapsen yksilöllisyyden tuntemista ja hyväksymistä.

Peikkolammen ryhmäperhepäiväkodin arvot, toimintaympäristö kodinomaisissa tiloissa, oma iso piha, ja pysyvä henkilöstö auttavat meitä toteuttamaan edellä mainittuja asioita, ja pystymme 8 lapsen pienryhmässä huomioimaan jokaista lasta yksilökohtaisesti, sekä tukemaan heidän kasvuun ja kehittymistään jokaisen omaan henkilökohtaiseen tahtiin.

Peikkolammella lapsia hoitavat lähihoitaja Maria Dastan ja lähihoitaja Muammer Dastan.

Sijaisemme ovat sosiaali- ja terveysalan tutkinnon suorittaneita, tai opiskelevat alalla. Heiltä on tarkistettu rikosrekisteri ennen työntekijäksi valitsemista, ja kun tarvitsemme päiväkodilla sijaisia, pyrimme käyttämään aina samoja sijaisia, että he tulevat lapsille tutuiksi nopeammin.

ARVOT

LAPSILÄHTÖISYYS:

Peikkolammella lapsi huomioidaan yksilönä, ja hänelle annetaan riittävästi aikaa, huomiota ja aikuisen tukea. Henkilökohtaisella huomioimisella helpotamme lapsen sopeutumista ryhmään. Lapsi kohdataan arvostaen, jolloin kasvattajan ja lapsen suhde perustuu molemminpuoliseen kunnioitukseen. Hoidon aloittaminen toteutetaan pitkäjänteisesti "pehmeällä laskulla", jotta päiväkotielämän aloittaminen olisi lapselle mahdollisimman mukavaa ja mielekästä. Jokainen vanhempi/hooltaja on oman lapsensa "paras asiantuntija", joten lapsen hoidon alkaessa Peikkolammella olemme tiiviissä yhteistyössä vanhempien kanssa ja kysymme tietoja sekä neuvoja lapsen tottumuksista, taidoista ja luonteenpiirteistä, jotta voimme turvata hänelle mahdollisimman onnistuneen päivähoitotaipaleen aloittamisen.

Lapsen yksilöllisyyttä arvostetaan ja toiminnassa tuetaan jokaisen lapsen omaa lahjakkuutta ja aktiivista oppimista. Jokaisen lapsen vahvoja puolia tuetaan mutta hänelle annetaan myös mahdollisuus kehittää muita taitojaan. Toiminta pyritään toteuttamaan lasten mielenkiinnon kohteista käsin, ilman aikuisen luomaa tiukkaa aikataulua. Tavoitteena on itseensä luottava, hyvinvoiva lapsi.

KODINOMAISUUS :

Kasvatusympäristö on Peikkolammella hyvin kodinomainen, sillä ryhmäperhepäiväkoti toimii omakotitalon alakerrassa, ja tiloissa on keittiön ja nukkumahuoneen lisäksi kolme leikkihuonetta. Olemme sisustaneet tilat kodinomaisesti, ja lelut ovat lasten käsien ulottuvilla, eikä kulkemista huoneesta toiseen ole estetty. Lapset saavat osallistua leipomiseen, astioiden keräämiseen, ja pihatöihin, sekä muihin arjen askareisiin. Myös ryhmäperhepäiväkodin ruoka valmistetaan itse päiväkodilla, ja lapset saavat välillä toimia "pikkulintuina" eli he jakavat ruokaa, kukin oman kehitystasonsa mukaisesti, ja omien taitojensa mukaan. Olemme lapsille kuin varaäiti ja varaisä, joten lasten on turvallista tulla joka aamu meille hoitoon. Sydämellinen vastaanotto aamuisin ja tarvittaessa sylin kautta takaa onnistuneen ja iloisen aloituksen uuteen päivään.

KASVATUSKUMPPANUUS:

Ryhmäperhepäiväkodin arjessa korostuu yhteistyö huoltajien kanssa ja perhekeskeisyys. Aloitamme aamun aina kyselemällä kuulumiset, kun lasta tuodaan hoitoon. Päivän kulun ja lapsen yksilöllisen hoidon vuoksi on tärkeää tietää miten yö on nukuttu tai kuinka aikaisin lapsi on esimerkiksi herännyt. Avoin vuorovaikutus ja yhteisymmärrys siitä, mikä on lapselle parasta hoitoa, sekä tiedon kulku vanhemmille toimintamme tavoitteista ja päivän tapahtumista, luovat kasvatuskumppanuuden perustan. Kevät- ja joulujuhlat sekä vanhempainillat ovat myös yhteisiä hetkiä, jotka lujittavat hoitohenkilökunnan ja vanhempien/huoltajien kumppanuutta. Näissä tilaisuuksissa vanhemmilla on myös mahdollisuus keskustella muiden vanhempien kanssa ja saada vertaistukea. Yhteistyötä tehdään kotien ohella myös muiden sidosryhmien kuten esimerkiksi neuvolan, ja kiertävän erityislastentarhanopettajan kanssa.

Ryhmäperhepäiväkodin kasvattajatiimi tekee konkreettisen suunnitelman varhaiskasvatuksen toteuttamiseksi ja arvioimiseksi lapsiryhmässä. Jokaiselle lapselle laaditaan vuosittain lapsen varhaiskasvatussuunnitelma yhdessä lapsen ja lapsen vanhempien kanssa.

LUONTO-JA YMPÄRISTÖKASVATUS :

Ryhmäperhepäiväkodin arjessa tutustumme luontoon ja opettelemme arvostamaan sitä, käyttäen apuna omaa isoa pihaa ja tekemällä luonto- ja metsäretkiä. Harjoittelemme ympäristön, oman elinympäristön ja luonnon kunnioitusta omakohtaisen tekemisen ja kokemisen kautta. Havainnoimme vuodenaikojen vaihteluja, luonnossa tapahtuvia muutoksia ja niiden vaikutusta luontoon. Lapsi tutustuu ympäristöönsä havainnoimalla ja tutkimalla sitä eri aistien avulla. Kun lapsi tutkii, pihapiiriään, luontoa (esimerkiksi retkillä) tai muuta lähiympäristöään hän tyydyttää uteliaisuuttaan ja kokee oivalluksia, jotka vahvistavat hänessä oppimisen iloa.

Opettelemme myös kestäväää kehitystä ja kierrätystä lajittelemalla jätteitä, ja käyttämällä askartelussa hyväksi esimerkiksi maitotölkkejä tai viilipurkkeja. Kesäisin saamme seurata yhdessä lasten kanssa mansikoiden, tomaattien ja vadelmien kypsymistä. Myöhemmin syksyllä keräämme omenoita, karviaisia, sekä puna- ja mustaherukoita. Lapset saavat ulkoilun aikaan nauttia ylimääräisestä "välipalasta" kun jaamme heille omenapuusta mehukkaat ja punaiset omenat. Syksyllä pidettävät pihatalkoot ovat myös opettavaisia ja riemullisia hetkiä, kun lapset saavat auttaa meitä aikuisia haravoimaan puusta pudonneita lehtiä ja välillä vaikka hyppiä lehtikasaan tai heitellä lehtiä taivaalle.

Leikki

Kasvattajan herkkyys havainnoida lasta ja aito läsnäolo tuo pienelle lapselle turvaa ja tukea leikkiin ja leikkitaitojen opetteluun. Leikki vaikuttaa lapsen fyysiseen, psykologiseen ja sosiaaliseen kehitykseen. Leikki kehittää myös pettymyksen sietokykyä sekä opettaa lasta ennakoimaan tilanteita ja tekemään havaintoja, mikä lisää lapsen turvallisuuden tunnetta. Leikkiessä lapsi voi itselleen luonnollisella tavalla ilmaista tunteitaan ja kokemuksiaan. Kasvattaja voi vaikuttaa leikin edellytyksiin mahdollistamalla riittävästi aikaa leikille, jakamalla ryhmän sopivan kokoiseksi, valitsemalla lapsille sopivia leikkivälineitä sekä ohjaamalla leikkiä välillisesti ja välittömästi.

Leikin tukeminen vaatii kasvattajalta lasten havainnointia, leikkitalanteiden erittelyä ja leikin merkityksen ymmärtämistä. Vaikka kasvattajan tulee usein ohjata leikkiä, on lasten saatava myös vapautta leikilleen. Lapselle tulee suoda oma ohjautuvuus leikissä, mutta aikuisen pitää puuttua lapsen tekemisiin silloin kun lapsi tarvitsee apua. Jos aikuinen kuitenkin puuttuu tilanteeseen liian helposti, ei lapsi saa kokemuksia itsenäisestä suoriutumisesta eikä hän voi silloin kartuttaa itseluottamustaan selviämällä tilanteista itse. Lapsi kaipaa leikilleen aikuisen hyväksynnän, ja siihen voi riittää esimerkiksi katsekontakti. Lapsi on tyytymätön, jos aikuinen ei kiinnitä lainkaan huomiota hänen leikkiinsä. Ryhmän jakaminen takaa leikkirauhan ja luo edellytyksiä suhteiden solmimiselle sekä pienryhmän kommunikaatiolle.

Peikkolammella hoitajat ovat lasten leikeissä läsnä ja tarvittaessa ohjaavat leikin aloittamista, sekä leikin kulkua. Myös pihaleikeissä olemme mukana lasten leikeissä, laskemme esimerkiksi yhdessä lasten kanssa mäkeä tai kaivamme rusakolle lumeen majan. Kesällä tutkimme pihapiirin luontoa, hypimme ruutua tai rakennamme esteradan pihaan yhdessä lasten kanssa tai kitkemme rikkaruohoja, ja lapset vievät niitä kottikärryillä lehtikasaan. Yhteisöllisyys näkyy siis jokapäiväisissä leikeissä ja touhuissa.

Yhteisöllisyys

Yhteisön tärkein tehtävä on toimia osallistumisen ja sitä kautta oppimisen mahdollistajana. Yhteisöön kuulumisen ja sen toimintaan osallistuminen toimivat älyllisen kehityksen ja oppimisen voimavaroina. Yhteisöllisyydellä tarkoitetaan sosiaalisen vuorovaikutuksen ominaisuutta, tapaa, tai toimintaperiaatetta ja se voidaan ymmärtää myös tavoitteeksi tai ideaksi. Yhteisöllisyyden tunne on ryhmän jäsenten keskinäinen tunne yhteen kuulumisesta ja tärkeästä merkityksestä toinen toisilleen. Näin tarkasteltuna yhteisöllisyys on perusolemukseltaan kokemuksellista yhteiseen toimintaan sitoutunutta ja jäsenten tunteisiin perustuvaa toimintaa.

Jokainen lapsiryhmä muodostuu pikku hiljaa omanlaiseksi kokonaisuudekseen. Ryhmään kehittyy erilaisia vuorovaikutusmalleja ja myös lasten omaksumat roolit vaihtelevat. Toiset ovat rohkeampia ja keksivät leikkejä ja osallistuvat innokkaasti ohjattuihin tuokioihin, kun taas toiset ovat arempia ja seurailevat mieluummin aluksi vähän syrjemässä, mitä toiset tekevät.

Päiväkodin arjen rutiinit, kuten ruokailut, ulkoilu, ohjatut toimintatuokiot ja vapaan leikin hetket, muodostavat tärkeän kontekstin, jossa lapset voivat yhteisen toiminnan kautta oppia toinen toisiltaan spontaanisti ja saada kokemuksia yhteisöön kuulumisesta. Myös yhteisten sääntöjen laatiminen ja niistä kiinni pitäminen toimivat tärkeänä yhteisöön kuulumisen vahvistajana.

Päivittäinen toiminta tuottaa kahdenlaista yhteisöllisyyttä : Ensinnäkin toimintaan muodostuu ystävien ja leikkiryhmien kesken yhteisöllisiä rutiineita ja toimintatapoja, jotka helpottavat ja edistävät lasten yhteistä toimintaa.

Toiseksi, itse toiminta tuottaa yhteisöllisyyden kokemuksia ja vahvistaa lasten keskinäistä yhteisöllisyyden tunnetta.

Yhteiset touhut ulkona ja sisällä lasten kanssa, sekä retket lähipuistoihin tai teatteriin, museoihin, palo- tai poliisiasemalle, ovat mitä parhaimpia hetkiä ja oppimistilanteita harjoitella yhteisöllisyyttä, sekä toisten huomioon ottamista.

Lapset vahvistavat itse keskinäistä yhteisöllisyyttään esimerkiksi erilaisten eleiden, rituaalien ja kielellisten ilmausten avulla. Esimerkiksi kosketukset, kiintymyksen osoitukset, yhteiset toimintatavat ja "me"-puhe, ovat sellaisia tapoja, joiden avulla keskinäistä yhteisöllisyyden tunnetta ilmaistaan ja vahvistetaan. Yksi tärkeä yhteisöllisyyden tuottaja on "laadukas ja palkitseva vuorovaikutus", jolla tarkoitetaan vastavuoroista vuorovaikutusta. Se edistää lasten keskinäistä yhteisöllisyyden kokemuksen ja tunteen muodostumista. Lapset oppivat näin nauttimaan yhteisestä toiminnasta, arvostamaan sitä, vahvistamaan keskinäisiä ystävyyssuhteita ja ponnistelemaan toiminnan ja vuorovaikutuksen jatkamiseksi.

Peikkolammen ryhmäperhepäiväkodissa pyritään arjen toiminnoissa ja "pienissä hetkissä" tukemaan yhteisöllisyyttä ja opettamaan lapsille toisten huomioimista. Ruokailuhetki aloitetaan lausumalla yhdessä ruokaloru ja syöminen aloitetaan vasta kun kaikki ovat saaneet ruoka-annoksen eteensä. Pöydästä poistuessa lapset kiittävät ruoasta, kukin omalla tavallaan. Ulos lähtiessä lapset ovat hyvin avuliaita ja tuovat mielellään, joskus ilman pyytämistäkin, toisen lapsen kengät aikuiselle tai yrittävät vetää kaverin haalarin vetoketjua kiinni, jos tämä ei itse osaa. Jos joku lapsista kaatuu, satuttaa itsensä, tai muuten pahoittaa mielensä, lohduttajia löytyy heti vierestä kun toiset rientävät katsomaan mikä on hätänä. Vapaan leikin aikana yritämme opettaa lapsille, että kaikki voivat tulla mukaan leikkiin. Jokaisella lapsella voi olla rooli leikissä, kunkin omien leikkitaitojen ja kykyjen mukaan. Leikkitilanteissa harjoitteleme oman vuoron odottamista, ja vuoron tai lelun antamista toiselle. Opetamme lapsia myös kiittämään kaveria, jos tämä on antanut esimerkiksi jonkun tietyn lelun toiselle kaverille ja vastaavasti opettelemme ja opetamme lapsille myös anteeksi pyytämistä.

Varhaiskasvatusympäristö

Toimintaympäristömme antaa lapselle mahdollisuuden toimia omaehtoisesti, kaikkia tarjolla olevia välineitä ja materiaaleja hyödyntäen. Omaehtoista leikkimistä, tutkimista ja oppimista tuetaan aktiivisesti ja lapselle tarjotaan oppimistilanteita runsaasti ja vaihtelevasti niin, että ne integroituvat päivän eri vaiheisiin. Erilaisten kokemusten, tilanteiden ja ympäristöjen avulla lapsen ajattelua, ja sosiaalisten taitojen kehittymistä tuetaan. Ryhmäperhepäiväkodin tilat antavat myös mahdollisuuden jakaa lapsiryhmä pienempiin ryhmiin, useaan eri huoneeseen, jolloin isommat lapset voivat esimerkiksi pelata aikuisen kanssa heidän ikätasoaan vastaavia pelejä, ja pienemmät ovat toisessa huoneessa leikkimässä tai pelaamassa toisen aikuisen kanssa.